

PRÍHOVOR PREZIDENTA SR
80. výročie vyvraždenia obyvateľov a vypálenia obce
Ostrý Grúň

Ostrý Grúň, 19.1.2025

Vážená pani štátna tajomníčka,
ctení hostia,
dámy a páni,

dnes sa stretávame v tejto nádhernej a pokojnej Kľakovskej doline. A nechce sa nám veriť, že pred 80 rokmi sa práve na tomto mieste odohral najbrutálnejší vojnový zločin, spáchaný na území Slovenska. Krvavá nedeľa 21. januára 1945 je tragickým zápisom v našich národných dejinách – o to viac, že na nepredstaviteľnom utrpení desiatok obyvateľov Ostrého Grúňa i neďalekého Kľaku sa podieľali aj ich slovenskí rodáci.

Počínanie katov tu v Ostrom Grúni nebolo dielom náhodného šialenstva, ale chladnokrvne premyslená a pripravená hromadná vražda. Nacisti a ich prisluhovači obklúčili dedinu a postupne dom za domom vyhánali obeť na dvor tunajšieho obyvateľa Izidora Debnára. Tu v izbe, kuchyni a na dvore povraždili celkovo 64 ľudí, z toho 26 žien a 12 detí. Najmladšou obeťou tejto krvavej masakry bol ani nie 14-mesačný Filipko Debnár, ktorého zabili na rukách jeho 11-ročnej sestričky.

Z celej obce prežilo len deväť obyvateľov, väčšinou ukrytých pod mŕtvymi telami obetí. Po tejto hromadnej vražde podpálili nacisti 128 domov a presunuli sa do vedľajšieho Kľaku. Ešte dnes nás premáhajú slzy, keď si uvedomíme, koľkým ľuďom nebolo dopriate dožiť sa blížiacej sa slobody. Ešte dnes nás mrazia svedectvá pamätníkov, ktorí zázrakom prežili. Akoby nacistickí okupanti a ich prisluhovači chceli doslova v poslednej chvíli pridať k čiernej štatistike vojnových obetí ďalšie zmarené ľudské životy.

Chcem zdôrazniť to, čo som pred pár dňami povedal pri podobnej príležitosti v Nemeckej – toto je výsledok nenávisti, ktorá najprv rozvráti celú spoločnosť a potom svoju agresivitu obráti navonok. Sem vedú všetky povzbudená k násilným riešeniam, sem vedie burcovanie vášní a útok na najnižšie ľudské pudy. Ostrý Grúň a Kľak, ale aj Nemecká, Kalište, Tokajík a mnohé ďalšie slovenské obce zaplatili hroznú cenu za najvyššie štádium kolektívnej nenávisti,

ktorá sa obrátila voči nevinným ľuďom. Táto nenávisť sa zrodila v hystérii, vyvolanej najprv len slovnými prejavmi, potom demonštráciou moci a napokon priamou a otvorenou agresiou.

Za všetkým stála zvrátená predstava, že ľudia si nie sú rovní vo svojich právach, že jedni môžu v mene svojej rasy a svojho národa vládnuť nad inými. Že majú právo či dokonca povinnosť ich ponižovať, prenasledovať a napokon aj vyvražďovať pre iný pôvod, rasu, vierovyznanie či politické presvedčenie.

Táto nenávisť napokon vyústila do zničujúcich dôsledkov pre európsku civilizáciu. Tohto roku si pripomenieme 80. výročie ukončenia druhej svetovej vojny. A žiaľ, pripomenieme si ho v okamihu, keď opäť zúri vojna za našimi východnými hranicami a kedy je naša spoločnosť opäť presýtená nenávisťou.

Varujem všetkých, ktorí vyvolávanie nenávisti pochopili ako nástroj na vlastnú politickú moc. Hráte sa s ohňom, ktorý sa nezastaví ani na takých miestach, ako bol Ostrý Grúň či Kľak. Pretože nenávisť spáli v ľudskej duši na popol všetko dobré, čo v sebe kedy človek nosil.

Dámy a páni,

nacistický režim sa napokon podarilo poraziť. Aj vďaka hrdinom Slovenského národného povstania, vďaka udatnosti a chrabrosti našich vojakov a osloboditeľov z vtedajšieho Sovietskeho zväzu, Francúzska, Spojených štátov, Rumunska i ďalších krajín. Vďaka hrdinstvu velikánov, ako boli generáli Golian a Viest. A vďaka odvahe ľudí, ktorí sa aktívne zapojili do odboja. Napokon, aj kniha spomienok na tunajšiu tragédiu nesie názov „Život v Ostrom Grúni zvíťazil“.

Áno, život zvíťazil. Obyvatelia Slovenska odmietli barbarstvo a prispeli k víťazstvu mieru a slobody v Európe. Náš kontinent tak začal písať novú kapitolu svojich dejín. Éru charakterizovanú vzájomnou spoluprácou a priateľstvom, zblížovaním národov a zdieľaním spoločných hodnôt. Aj preto sme prežili v Európe sedem mierových desaťročí. A želáme si žiť v mieri aj dnes. Je našou morálnou povinnosťou a záväzkom voči obetiam i voči ich blízkym

robiť všetko pre to, aby sa krvavá história neopakovala. Aby sa medzi ľuďmi nerozmohla ideológia, ktorá im dovolí či dokonca priamo prikáže konať také zlo, akého boli schopní pred osemdesiatimi rokmi.

Vraví sa, že sa svet odvtedy zmenil. Podstatné však je, aby sme sa zmenili my a aby sme nevpustili nenávisť do našich myslí. Aj preto slovenský národ nesmie nikdy zabudnúť na ľudí, ktorí prišli o život v Ostrom Grúni.

Češť ich pamiatke.